

Compliance jako narzędzie przeciwdziałania korupcji – popularnonaukowe streszczenie

Podstawowym celem projektu jest analiza nowego zjawiska normatywnego, jakim jest budowanie programów *compliance*, w perspektywie roli, jaką programy te odgrywają w zapobieganiu przestępczości, zwłaszcza przestępczości o charakterze korupcyjnym. Projekt ma na celu analizę polityki i programów *compliance* zarówno w perspektywie teoretycznoprawnej, empirycznej, jak i praktycznej – podjęta zostanie próba sformułowania wytycznych odnoszących się do budowania programu *compliance* zgodnego z polskim prawem antykorupcyjnym.

Programy *compliance* (z ang. zgodność) to wewnętrzne programy wdrażane przez podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym, ale i coraz częściej podmioty sektora publicznego, mających na celu zapewnienie zgodności ich funkcjonowania z obowiązującym prawem, w tym prawem karnym (*criminal compliance*).

Punktem wyjścia dla badań w projekcie jest hipoteza, że wraz z postępem globalizacji i ekspansją korporacji transnarodowych te wewnętrzne normy postępowania, przyjmowane przez podmioty prywatne jako programy *compliance*, stają się obowiązującymi regułami postępowania dla coraz większej liczby ludzi na świecie, tworząc nową sferę regulacji, zespół norm uzupełniający tradycyjne systemy normatywne, takie jak prawo stanowione. Ta nowa sfera regulacji z punktu widzenia nauki prawa porównawczego przyczynia się do rozwoju pluralizmu prawnego, zaś z punktu widzenia prawa karnego – staje się istotnym narzędziem prewencji karnej. Druga hipoteza badawcza w projekcie dotyczy natomiast skuteczności programów *compliance* w zapobieganiu przestępstw, w tym zwłaszcza korupcji

Projekt ma zatem na celu ukazanie *compliance* jako nowego zjawiska normatywnego oraz wykazanie jego roli jako istotnego narzędzia w zapobieganiu korupcji, a także sformułowanie wytycznych co do budowania skutecznych i zgodnych z polskim prawem antykorupcyjnych programów *compliance* przez polskie podmioty gospodarcze.

Projekt będzie miał charakter interdyscyplinarny. W jego ramach prowadzone będą analizy teoretyczne oraz empiryczne (wywiady oraz ankiety).

Problem badawczy stawiany w projekcie nie został w polskim piśmiennictwie karnistycznym (a nawet szerzej – prawniczym) zbadany, a nawet pozostaje niezauważony. Budzi on natomiast zainteresowanie badaczy na świecie. Wskazana jest zatem jego analiza na płaszczyźnie prawa polskiego.

Projekt ma nowatorski charakter, zakłada bowiem połączenie rozważań na temat procesów globalizacyjnych, *compliance* i korupcji. W szczególności planowane badania dają unikalną szansę zbadania procesów normatywnych zachodzących w zupełnie nowej sferze regulacji – *compliance* nie mieści się bowiem w klasycznym pojęciu prawa, ale jednocześnie niewątpliwie stanowi nową sferę normatywną.

Projekt pozwoli zwiększyć wiedzę w kilku obszarach (pluralizm prawny, relacje między globalizacją a prawem karnym, prewencja antykorupcyjna). Ma także bardzo istotne znaczenie praktyczne – konkluzje co do teorii *compliance* i jej roli w prewencji antykorupcyjnej, wyciągnięte na podstawie badań teoretycznych i empirycznych, pozwolą na sformułowanie rekomendacji na temat budowy programu *compliance* dla podmiotów prowadzących działalność w Polsce. Możliwość zastosowania wyników projektu w praktyce obejmą zarówno podmioty sektora prywatnego, jak i publicznego. W ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019 założono intensyfikację profilaktyki i edukacji antykorupcyjnej, gdyż właściwie ukształtowana świadomość w zakresie szkodliwości korupcji stanowi fundament pozwalający na stałe ograniczanie występowania tej patologii. Ponadto, jednym z celów RPPK jest propagowanie rozwiązań antykorupcyjnych w biznesie lub przegląd i wzmocnienie mechanizmów prawnych i organizacyjnych zapewniających przejrzystość działania sektora prywatnego. Zadania administracji publicznej w ramach RPPK są zatem w istocie zbieżne z celami programów *compliance* wdrażanych przez korporacje transnarodowe. Oznacza to, że publikacje powstałe w efekcie prac badawczych, oraz szerzej – cały projekt – będą się wpisywać w realizację Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019.